

Vogelreis naar Zuid-Frankrijk

van 8 – 16 mei 2009

door leden van de K.N.N.V. afd. Epe / Heerde

- bezochte gebieden:
- Pont du Gard
 - de Camarque
 - de Crau
 - les Alpilles

Al jaren is het gebruikelijk dat een aantal leden van de afdeling Epe/Heerde van de KNNV in het voorjaar een vogelreis organiseren en dit jaar viel de keuze op de Camarque in Zuid-Frankrijk. Een extra reden om hiervoor te kiezen was de nabijheid van de Crau, een steppeachtig gebied en Les Alpilles, een kalksteengebergte, dit alles op een afstand van nog geen 60 km. Het is dus mogelijk om binnen een beperkte tijd drie gebieden te bezoeken met een geheel verschillende biotoop. We kozen ervoor om twee huisjes te huren op een camping in Stes. Marie de la Mer om van daaruit de Camarque te bezoeken en hetzelfde te doen in St. Martin de Crau omdat dit plaatsje centraal ligt ten opzichte van de Crau en Les Alpilles.

de deelnemers, v.l.n.r. Erik Murriss, Frans Bosch, Aad Bijl, Rudi Heideveld, Henri Timmer en Bauke Terpstra

8 mei.

Er bleven uiteindelijk 6 deelnemers over en op Vrijdagmiddag 14:30 uur vertrokken wij in een gehuurd busje van ons vaste verzameladres in Vaassen. Het was erg druk onderweg, vooral rond Arnhem, Maastricht en Luik, maar eenmaal in de Ardennen schoot het lekker op. In een wegrestaurant hebben wij 's avonds wat gegeten en zijn wij verder gereden. Het was de bedoeling om rond 23:00 uur een hotel te zoeken om te overnachten en dan de volgende dag verder te gaan en wij gingen er vanuit dat het niet moeilijk zou zijn om langs de Route du Soleil een hotel te vinden maar dat viel tegen. Tegen elven was de dichtstbijzijnde grotere plaats Langres, maar daarvoor moesten wij wel de autoroute verlaten. Langres is een oude vestingstad, geheel ommuurd met leuke straatjes en pleintjes maar in het centrum konden wij geen hotel vinden. Een vriendelijke en charmante Francaise gaf ons weinig hoop maar attendeerde ons wel op hotel La Marmotte langs de weg naar Dijon, enkele kilometers ten zuiden van Langres. Hier konden we gelukkig nog drie kamers krijgen en achteraf gezien hebben wij daar erg mee geboft. Opvallend waren de vele Nederlandse kentekenplaten op de parkeerplaats, blijkbaar is La Marmotte als tussenstop geliefd bij onze landgenoten.

Zaterdag 9 mei.

Na een prima ontbijtbuffet vervolgden wij onze reis richting Nîmes waar wij nog de Pont du Gard wilden bezoeken, een Romeins aquaduct ten zuidwestelijk van Nîmes waar rotszwaluwen zitten en met wat mazzel ook een blauwe rotslijster te zien is. Op een parkeerplaats waar wij even pauzeerden zagen wij de eerste wielewalen en in de buurt van Nîmes vloog een grote zwerm gierzwaluwen boven de velden, ongetwijfeld nog trek.

De Pont du Gard is zeker de moeite waard om te bezoeken, wel erg toeristisch en zeker in de weekenden is het er erg druk. Desalniettemin konden wij toch de rotszwaluwen op de lijst bijschrijven en ook een blauwe rotslijster die langs kwam vliegen. Gelukkig maar want het is deze reis bij dit ene exemplaar gebleven. Vanaf Nîmes reden we via de A 54 verder naar Arles.

Het was nog te vroeg om direct door te rijden naar de camping en we besloten om alvast een deel van de noordkant van het Etang de Vaccarès te verkennen. Via smalle binnenweggetjes reden wij door het gebied. In een nat rijstveld zaten zwartkopmeeuwen en bij Mas d'Agon, een plas- drasgebied waar altijd wel leuke soorten worden gezien (zie soortenlijst), zag Erik ook nog een purperkoet. De volgende stop was langs de D 37 waar een voormalig elektriciteitshuisje staat en waar je vanaf het dak een goed uitzicht hebt over het gebied. Hier zagen wij de eerste flamingo's maar in tegenstelling tot enkele jaren terug, toen het gebied veel natter was en je daar soms woudaapjes kon zien, viel het wat tegen. Hierna zijn wij regelrecht naar de camping gereden. s' Avonds hebben wij in een restaurantje aan zee gegeten.

Zondag, 10 mei.

De huisjes zagen er goed uit, wel aan de kleine kant. Elk huisje had twee slaapkamertjes, een met een twijfelaar die direct door Erik in beslag werd genomen omdat hij (vanwege zijn lengte) daar diagonaal in kon slapen, en een met twee enkele bedden. De keus voor twee huisjes was dus niet zo slecht geweest. Brood was in de campingwinkel te krijgen en voor de rest hadden wij natuurlijk de alom bekende kist bij ons die door Rudi voor vertrek volgestouwd was met drinken en etenswaren.

Die dag stond de west- en noordkant van het Etang de Vaccarès op het programma als ook een bezoek aan het Musée Camarque omdat je daar via een natuurpad diep in het gebied kan komen.

We namen de D 85 en direct na Stes. Marie de la Mer kwamen wij al bij een prachtig slikkengebied zowel links als rechts van de weg, waar heel veel steltlopers zaten, o.a. kleine strandlopers, kleine plevieren maar ook dwergsterns. Het kostte ons moeite om verder te gaan want er was zoveel te zien. Bij Cacherel zijn wij het grindpad opgereden tot bij een pomphuisje. Hier zaten veel steltkluten en ook een voluit zingende kleine zwartkop die zich goed liet bekijken, voor de meesten onder ons een nieuwe soort. Hierna zijn wij naar het Musée Camarque gegaan om daar de geplande wandeling te maken. Voordat wij hieraan begonnen lunched wij op de parkeerplaats bij het museum. De wandeling is een aanrader, je komt eerst langs natte rijstvelden en vervolgens door hooilanden met de zwarte vechtstieren die zo kenmerkend zijn voor de Camarque. Wij hoorden daar de kwartelkoning en verderop zaten heel veel boomkikkertjes in het riet en op de bramenstruiken. Zij maakten veel geluid wat heel veel leek op het geluid van de kwartelkoning maar dan veel frequenter. In het drogere en zoutere gebied ontdekte Rudi een vorkstaarplevier wat veel opschudding veroorzaakte bij de andere vogelaars. Alleen..., hij bleef wel erg stil zitten. De spanning duurde voort totdat Bauke zag dat er verf van zijn staart droop, een dummy dus!

een van de vele boomkikkers

lunch bij musee Camarque

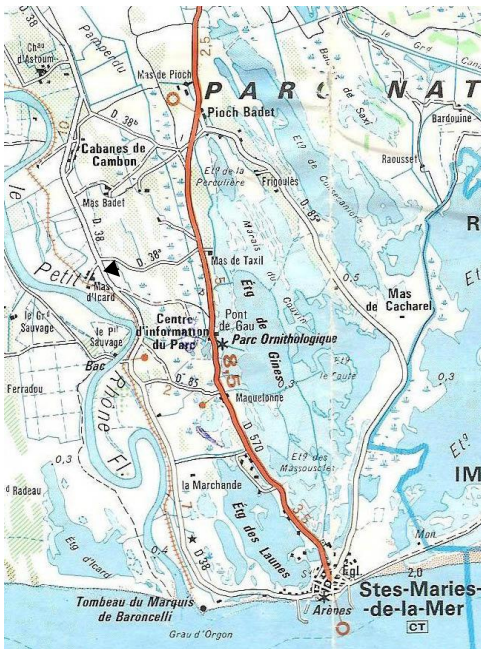
vechtstieren

Overal flamingo's

Na het Musée gingen wij naar de Domaine de Méjanas waar regelmatig roofvogels te zien zijn, voor ons bleef dat beperkt tot bruine kiekendieven en een zwarte wouw. Iets verder langs de D 37 zijn we weer even gestopt bij het elektriciteitshuisje van de vorige dag. Hier waaide door de harde wind het hoedje van Frans de sloot in maar gelukkig wist hij deze met een stok weer naar zich toe te halen en konden we verder gaan naar Mas d'Agon, een van de beste plekken in de Camarque. Een zwarte ibis, purperreigers, ralreigers en div. eendensoorten lieten zich hier mooi zien. Daarna zijn wij de D 37 verder afgereden en bij Villeneuve links afgeslagen naar de Tour d'Amphoux, een monumentaal landhuis, maar omdat het inmiddels al laat was hebben wij alleen het eerste deel verkend wat landschappelijk gezien erg mooi is. Hier zagen wij de eerste Orpheus spotvogel.

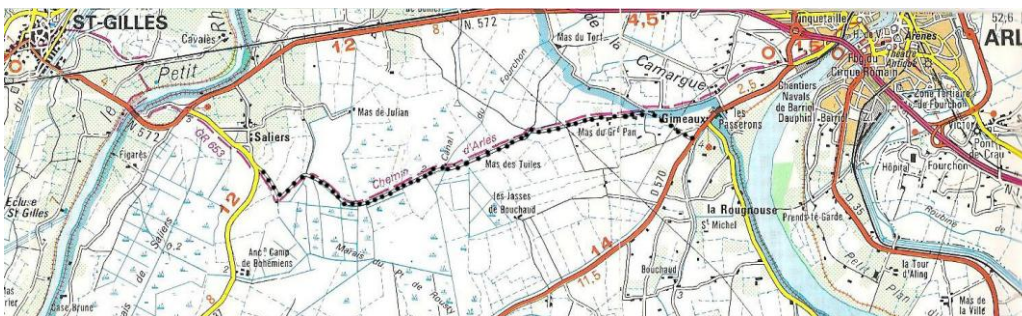
Maandag, 11 mei.

Het ontbijt gebruikten wij al die dagen onderweg, s' ochtends haalden we brood bij de campingwinkel en zodra wij op een rustige plek kwamen waar het ook goed vogelen was haalden wij de kist en de stoeltjes te voorschijn. Koffie was al van tevoren gezet in de huisjes.

Deze dag stond het gebied langs de Petit Rhône op het programma en het gebied tussen Saliers en Gimeaux. We reden over de D 38 richting St. Gilles en probeerden bij de oever van de Petit Rhône te komen wat maar deels lukte, de begroeiing was er zo dicht dat het niet mogelijk was om bij het water te komen. We stopten bij een pomphuisje aan de rechterkant van de weg en zagen daar in een houtsingel een kolonie met 20 kl. zilverreigers, 35 koereigers, 15 kwakken en 18 zwarte ibissen. We hadden veel last van tegenlicht en daarom besloten we om hier in de namiddag terug te komen. De zijweggetjes van de D 38 zijn interessant om in te rijden, er zijn veel bosschages waarin klein spul zit en zaten er op de plek waar wij gingen ontbijten 2 hoppen.

De weg van Saliers naar Gimeaux is goed te berijden, wel onverhard maar erg rustig, je komt er eigenlijk alleen wandelaars tegen die de Grand Randonnier 653 lopen. Langs dit pad vlogen veel bijeneters die hun nesten gegraven hadden in een door het vee afgetrapte slootkant van het weiland. We zijn hier meerdere malen gestopt

en zagen hier o.a. 6 vorkstaartplevieren overvliegen en een slangenarend. De rit ging langs de Rhône verder richting Tour d'Amphoux waar we de vorige dag niet aan waren toegekomen. Het landschap is hier rommelig, veel plastic kassen afgewisseld door rijstvelden en qua vogels niet het beste gebied. Voorbij de Tour d'Amphoux kwamen wij weer in het gebied waar wij al eerder waren en zijn daarom direct naar Villeneuve gegaan. Van daar zijn we nog even richting la Capelière gereden, ook hier vlogen er weer veel bijeneters boven de weilanden. Bij een plasje stonden twee Lachsterns en in het Etang de Vaccarès zwommen nog twee geoorde futen. Op de terugweg zijn wij nog bij de reigerkolonie langsgegaan, toch wel bijzonder, 4 soorten (incl. de ibissen) die in dezelfde bomen hun nesten hebben gemaakt.

reiger- en ibiskolonie

Tour d'Amphoux

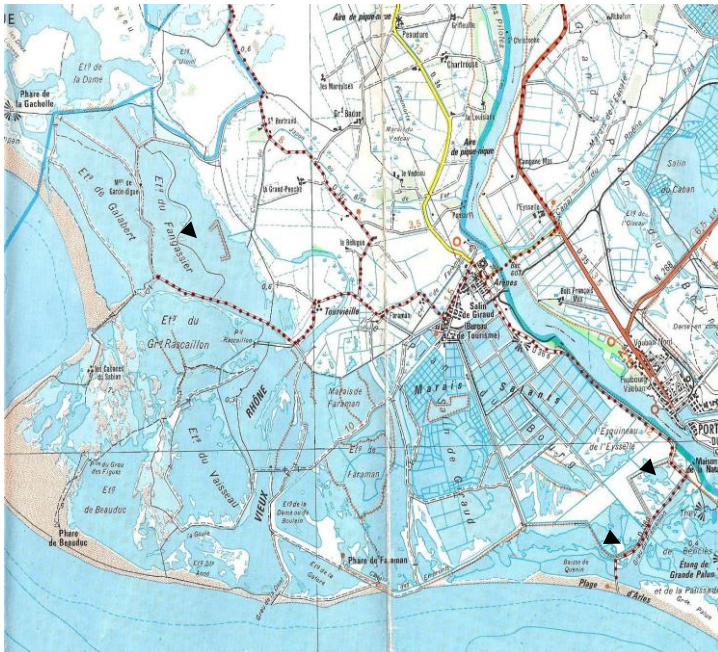
bijeneter

kleine zwartkop

Dinsdag, 12 mei.

Dit was de dag dat wij naar Salin de Giraud aan de oostkant van het Etang de Vaccarès gingen en ook de dag dat wij verhuisden naar onze twee huisjes in St. Martin de Crau. We reden direct naar het Centre d'information in La Capelière, een afstand van ca. 40 km. Bij dit centrum is ook een natuurpad uitgezet met 2 kleine schuilhutten en een nog kleiner uitkijktplatform, de wandeling duurt ± een uur. We ontbeten op de parkeerplaats waar een kleine zwartkop zich heel mooi liet zien. Ook de wandeling was de moeite waard, naast steltkluten zagen wij ook smaragdgedissen, en nachtpauwoog en (weer) veel boomkikkertjes.

Na het bezoek aan het informatiecentrum gingen we via Salin de Badon en St. Bertrand naar de Tourvieille, de ruïne van een wachttoren uit de Romeinse tijd. Je kunt hier zien dat de Fransen (te?) veel van dit soort gebouwen hebben, er wordt niets gedaan om dit te behouden behalve dan het plaatsen van een hek er omheen.

Iets verder gaat de weg tussen de meren door en heb je aan de rechterkant het Et. du Fangassier waarin een kunstmatig eiland is aangelegd voor de flamingo's. Het vorige (natuurlijke) eiland waar de ca. 15.000 broedparen hun nest op maakten had veel te lijden van afkalving en men was bang dat een groot deel van de populatie zou verdwijnen. Vanaf de weg (zie pijltje) heb je er goed zicht op al heb je daar wel een telescoop voor nodig.

Via Salin de Giraud gingen wij vervolgens langs de Rhône naar het Plage d'Arles. De zoutpannen zelf waren niet interessant maar dat was anders voor het gebied ten zuiden ervan. Op de slikken zaten heel veel steltlopers waaronder ook Temmincks strandlopers, en dichtbij het strand zaten een 20-tal dunbekmeeuwen, gelukkig zo dichtbij dat we ze goed konden zien.

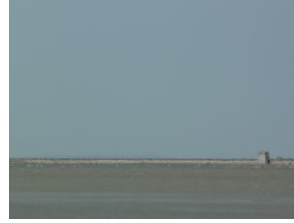
Op de terugweg zijn wij bij Salin de Giraud met de pont de Grand Rhône overgestoken en Linéa recta naar de camping in St. Martin de Crau gereden waar wij de rest van de dagen zouden bivakkeren.

smaragdagedis

nachtpauwoog

flamingo-eiland

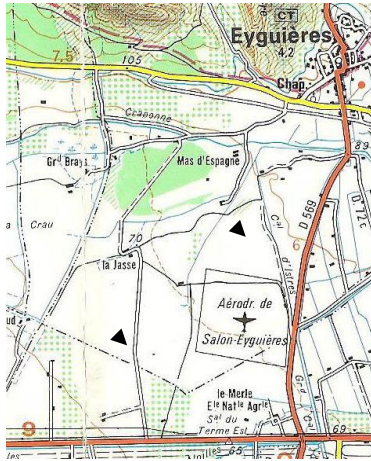

dunbekmeeuwen

Woensdag, 13 mei.

De huisjes op de camping zagen er prima uit, ze zijn ruimer en hebben 3 slaapkamers. Verder is de camping schaduwrijk wat in St. Marie de la Mer niet het geval was. De camping ligt vlakbij het centrum zodat je alle winkels en banken direct bij de hand hebt. St.Martin de Crau heeft een streekfunctie maar behalve het Musée de Crau heeft het toeristisch niet veel te bieden, wel ligt het mooi centraal als je de Crau en Les Alpilles wilt bezoeken. Bij de camping hoort ook een hotel-restaurant en je kunt hier uitstekend eten.

Voor een bezoek aan de Crau, als je tenminste het gebied een stukje in wilt, moet je bij het Musée de Crau een toegangsbewijs kopen en daarvoor ben je afhankelijk van de openingstijden.

Om die reden gingen wij die dag eerst naar de Alpilles en het gebied rond het (kleine) vliegveld van Eyguières. Via een zijweg van de N 453 kom je op het open terrein aan de zuidwestkant van het vliegveld. Links van deze weg heb je een aantal moderne fruitteeltbedrijven en aan de rechterzijde een vervallen boomgaard waarin wij een steenuiltje zagen en ook de eerste scharrelaars. Op een gegeven moment mag je niet verder (er staat een bord "verboden in te rijden") en net hier voorbij heb je een bult in het terrein vanwaar je een goed uitzicht hebt. Een prachtige plek om te ontbijten wat we dus ook deden, en met een goede kans op een griel of kleine trap. Deze lieten zich jammer genoeg hier niet zien en het bleef bij een rode patrijs. Na het ontbijt besloten we toch verder te rijden omdat je dan midden in het gebied komt. Dat ging goed totdat wij bij een boerderij kwamen waar de eigenaresse duidelijk liet blijken ons bezoek niet op prijs te stellen zodat wij maar gekeerd zijn. Wij zijn toen via de D 569 naar de noordkant van het vliegveld gegaan waar de eerste kleine trap werd gespot en ook een kleine klapekster.

Iets ten noorden van Eyguières loopt de D 25 dwars door de Alpilles richting Les Baux, een smalle maar goede weg met weinig verkeer zodat wij daar vaak zijn gestopt om van het prachtige uitzicht te genieten, een cirlgors zat hier voluit te zingen maar liet zich helaas niet zien. Bij de kruising met de D 24 zijn wij linksaf geslagen naar Mouières en vandaar in westelijke richting via binnenweggetjes naar Paradou. Voorbij Paradou kwamen wij bij de restanten van een oud Romeins aquaduct dat drinkwater, aangevoerd door schepen, naar de steden transporteerde. Het meer is er niet meer maar je kan aan de contouren in wat nu landbouwgrond is zien dat het vroeger anders was.

bij vliegveld Eyguières

in de Alpilles

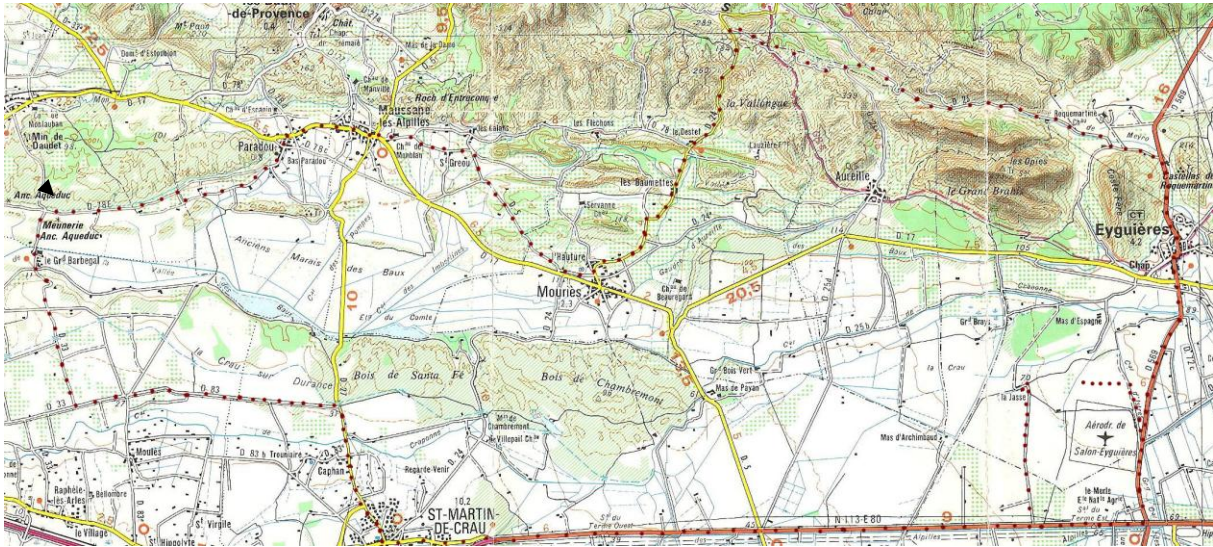

Romeins aquaduct

begin aquaduct

Na het aquaduct zijn wij binnendoor teruggereden naar de camping omdat wij nog de toegangsbewijzen voor de Crau moesten halen bij het Musée de Crau. De route van die dag staat in rood aangegeven op onderstaande kaart.

Donderdag, 14 mei.

Die dag waren wij al vroeg op pad omdat wij bij het licht worden bij de Crau wilden zijn. De kans op witbuikzandhoenders is dan het grootst omdat zij dan bij de beek die langs de rand van het gebied loopt gaan drinken. Helaas, het bleef hier bij een rode patrijs. Na het ontbijt begonnen wij aan de wandeling door het gebied. Het is het oude stroomgebied van de rivier Duran, steenachtig met hoofdzakelijk een kruidachtige vegetatie en hier en daar een klein struikje. We kwamen een schaapherder tegen die er behoorlijk de pest in had toen zijn kudde door onze komst in tweeën werd gesplitst. Op het verste punt van de route is een woning waar de schaapherders in kunnen verblijven met daaraan vast gebouwd twee schuren, op de zolder van de laatste is een uitkijkpost gemaakt. Direct achter het gebouw is een kolonie kleine torenvalken die daar in nestkasten broeden, we hebben deze prachtig van dichtbij kunnen zien. Tijdens de wandeling door de Crau zagen we enkele grielen, tapuiten, kleine trappen en een zuidelijke klapekster. Na de Crau wilden wij het Marais du Viquerat bezoeken maar we stopten eerst nog even bij het Etc. des Aulnes waar een bidsprinkhaan zo vriendelijk was om op de rug van Frans te gaan zitten. Voor de foto hebben we hem maar terug gezet in het gras.

de Crau

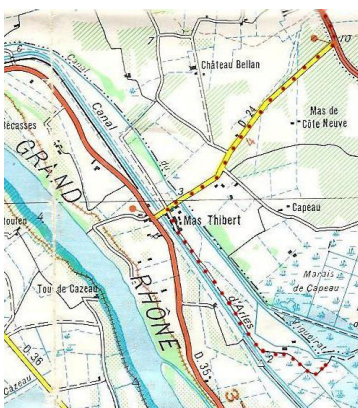
verblijf van de herders

Frans en Bauke

bidsprinkhaan

Het Marais du Viquerat is een zoetwater moerasgebied en is bekend om de vele reigers die hier te zien zijn, het Marais ligt tussen de Crau en de Grand Rhône. Via de D 24 zijn wij naar Mas Thibert gereden en daar linksaf geslagen. Er is een klein informatiecentrum en je kan hier een wandeling door het gebied maken. Wij hadden echter de pech dat het begon te regenen maar in de hoop dat het gauw op zou houden zijn we toch aan de wandeling begonnen. Qua vogels viel het wat tegen, ralreigers, steltkluten, koereigers en 2 bosruiters maar de omgeving is erg mooi. Langs de randen van het pad bloeiden verschillende soorten orchideeën en in de aangrenzende weilanden liepen witte “Camarque” paarden met koereigers op hun rug. Van dichtbij zagen we ook een beverrat zwemmen waarbij de grote oranje snijtanden goed te zien waren. Bij het infocentrum is er de mogelijkheid om met een gids het gebied ten zuiden ervan in te gaan maar dat moet wel van te

voren geregeld worden. Droog is het die middag niet meer geworden maar gelukkig was het niet koud.

Vrijdag, 15 mei.

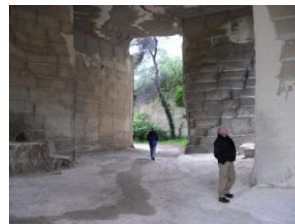
Een bezoek aan het bergdorp Les Baux de Provence stond voor deze dag op het programma en het gebied noordwestelijk hiervan. Het had die nacht steeds geregend en het was nog druilerig toen wij vertrokken. We namen de D 27 richting Maussane en zijn halverwege een keer gestopt bij het Bois de Santa Fe, niet een bos zoals wij ons dat voorstellen maar dicht met struiken begroeide heuvels waar geen doorkomen aan is. We zagen hier twee scharrelaars maar daar bleef bij, de kleine zangers die je hier normaliter moet kunnen zien zaten nu weggedoken in de struiken. Door de regen zag alles bij Les Baux er zo triest uit dat wij een bezoek maar achterwege lieten, wel jammer, want bij mooi weer heb je daar een prachtig uitzicht op de Rhone delta. We besloten om maar door te rijden en de omgeving vanuit de auto te verkennen. Zo kwamen we aan de andere kant van het dal waar in het verleden kalksteenblokken uit de berg werden gezaagd waardoor er grote gewelven zijn ontstaan, leuk om eens doorheen te lopen.

bij Les Baux

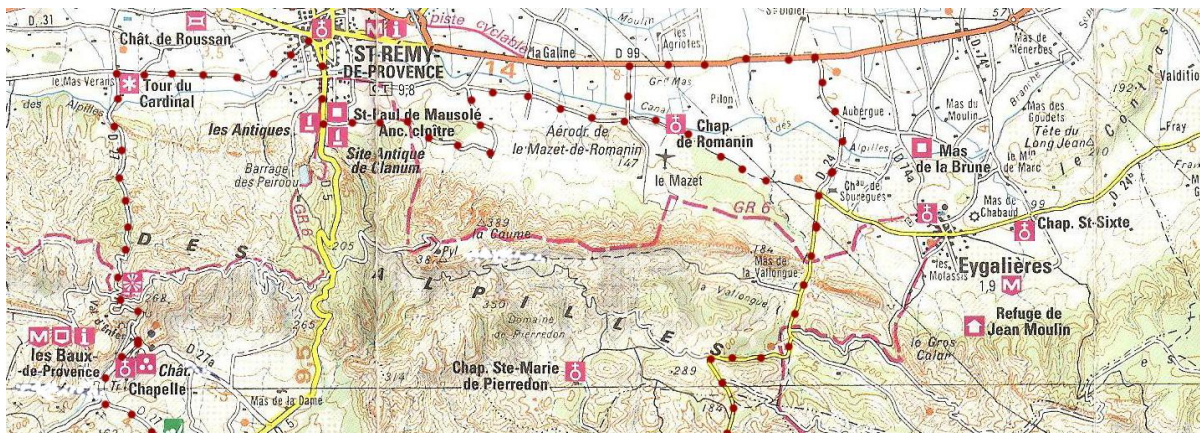
Les Baux

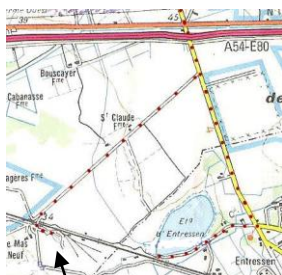
voormalige steengroeve

We gingen verder naar St. Rémy maar sloegen rechtsaf zodra wij de bergen uit waren om verder via binnenwegen in oostelijke richting langs de noordkant van de Alpilles te rijden. Het was inmiddels droog geworden. Bij een stop in de buurt van Eygalières zagen we enkele wespvliegers overvliegen en een kilometer verder nog meer. We hebben toen snel een plek opgezocht waar wij wat beter uitzicht hadden over de omgeving en toen bleek dat er over een breed front heel veel wespvliegers overtrokken, het waren er honderden.

De wespvliegers vlogen in oostelijke richting dus waarschijnlijk ging het hier om de Midden-Europese populatie. Na deze prachtige waarneming zijn wij via de D 24, de D 12 en D 5 naar de vuilnisbelt bij Entressen gegaan waar altijd veel zwarte vrouwen te zien zijn en soms ook een aasgier.

We dachten daar het gemakkelijkst te komen door eerst langs het meer van Entressen te gaan maar daar bleek dat het viaduct onder de spoorlijn te laag was voor onze bus en moesten wij omkeren. Natuurlijk hebben wij wel gekeken of er bij het meer nog wat bijzonders te zien was en dat leverde ons wel een roodstuitzwaluw op die tussen de vele boerenzwaluwen boven het meer aan het foerageren was. Verder weg vloog een grote arend richting Alpilles, de eerste reactie was een schreeuwend maar dat was erg onwaarschijnlijk, een steenarend wellicht? Langs de weg naar de vuilnisbelt en nog voor de spoorwegovergang, zagen we al een groep van ca. 20 zwarte vrouwen in een weiland zitten.

Wie de situatie daar nog uit het verleden kent weet dat de hele omgeving van de belt bezaaid was met stukken plastic en papier, alle bomen en struiken in de wijde omgeving zaten er vol mee, een ongelooflijke rotsooi was het daar. Nu is het daar brandschoon, zelfs in de hekken langs de belt hangt geen plastic meer.

ingang vuilstort

zo schoon is het nu

zwarte wouwen

uitzicht op de Alpilles

Zoals verwacht vlogen er veel zwarte wouwen boven het deel van de belt waar gestort werd en zat er ook nog een witte ooievaar. We zijn de weg rond de belt afgereden en aan de achterzijde zagen wij bijeneters die in de hopen grond die daar gestort waren broedden en liepen er kuifleeuweriken en een kleine plevier. Op de terugweg naar St. Martin de Crau hebben wij de weg langs de spoorbaan genomen, een route die zeker de moeite waard is. Behalve een prachtig uitzicht op de Alpilles leverde het ons nog een scharrelaar en enkele rode patrijzen op, een mooie afsluiting van onze vogelreis.

Zaterdag, 16 mei.

Dit was de dag van de terugreis, we zijn om 07:30 uur vertrokken en hebben geregeld gewisseld van chauffeur. Het weer was goed en op de autoroute schoot het snel op. We hadden wel wat drukte verwacht, het was tenslotte Zaterdag, maar dat viel erg mee. Om 20:30 uur waren wij in het wegrestaurant langs de A 50 bij Beekbergen waar wij als afsluiting nog een kop koffie hebben gedronken. Al met al was het erg vlot gegaan, het is tenslotte toch een afstand van \pm 1150 km. De deelnemers kunnen terugzien op een geslaagde vogelreis en wat het weer betreft, op een middag en ochtend na was het steeds goed, wel stond er in de Camarque steeds een stevige wind.

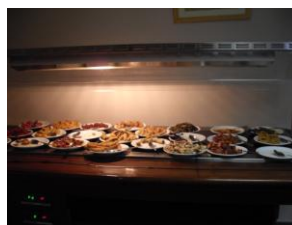
Wapenveld, 27 december 2009

Aad Bijl

Resumerend:

Het besluit om niet met eigen auto's te gaan en een busje te huren is prima bevallen, waarschijnlijk ook omdat wij met z'n zessen waren en er dus niemand in het midden hoefde te zitten.

Als onderkomen was gekozen voor het huren van twee huisjes op een camping in Stes Marie de la Mer en St. Martin de Crau, twee huisjes omdat wij dan apart konden slapen. Achteraf gezien hadden wij kunnen volstaan met de huisjes in St. Martin de Crau, deze waren ruimer en goedkoper en ook van hieruit is het noordelijke deel van de Camarque (via Arles) en het oostelijke deel ervan (via de pont bij Salin de Giraud) prima te bereiken. Een bijkomend voordeel is dat je in het restaurant bij de camping uitstekend (en niet duur!) kunt eten.

restaurant camping St. Martin

De in dit verslag opgenomen foto's zijn gemaakt door Frans Bosch, Henri Timmer en Aad Bijl. Erik Murrus was onze penningmeester
Rudi Heideveld heeft de soortenlijst bijgehouden
Aad Bijl was de initiatiefnemer tot de reis en heeft het programma samengesteld.